

Handläggare
Anna Gjersvold
Telefon: 08-508 291 04**Till**
Kommunstyrelsen

Skärpt straff för gravfridsbrott

Remiss från Justitiedepartementet

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar följande.

Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Sammanfattning

Justitiedepartementet har remitterat promemorian ”Skärpt straff för gravfridsbrott” till Stockholms stad. I utredningen föreslås att brott mot griftefriden byter brottsbeteckning till den mer moderna beteckningen gravfridsbrott. Gravfridsbrott av normalgraden anses även behöva kompletteras med ett grovt gravfridsbrott. Straffet för grovt gravfridsbrott föreslås vara som lägst sex månader och som högst fyra år. För brott av normalgraden avses den tidigare använda straffskalan bibehållas. Utredningen föreslår vidare att kriminalisering ska ske för brott på försöksstadiet för de båda brottsgraderna och för försök och stämpling till grovt gravfridsbrott.

Stadsledningskontoret är positivt till förslaget. Förslaget ligger i linje dels med kommunfullmäktiges mål om en trygg, säker och välskött stad, dels med den föreslagna budgeten för år 2022. Stadsledningskontoret anser inte att förslaget kommer medföra några större konsekvenser för staden, då förslaget främst syftar till att skärpa straffen för de brott som redan idag begås mot griften. Stadsledningskontoret instämmer dock i utredningens bedömning att det är skäligt att en översyn av gravfridsbrottet sker och att en straffskärpning genomförs.

Bakgrund

Justitiedepartementet har remitterat promemorian ”Skärpt straff för gravfridsbrott” till Stockholms stad för yttrande. I promemorian redovisas förslag som innebär att brott mot griftefriden i 16 kap. 10 § brottsbalken byter brottsbeteckning till gravfridsbrott. Förslaget innebär även att ett införande av ett grovt gravfridsbrott samt att brott på försöksstadiet kriminaliseras för gravfridsbrott av

normalgraden och att brott på försöks- och förberedelsestadiet samt stämpling kriminaliseras för grovt gravfridsbrott.

Ärendets beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret där det har beretts av den juridiska avdelningen.

Ärendet

I promemorian föreslås att brott mot griftefriden byter brottsbeteckning till gravfridsbrott, vilket är en mer modern beteckning med samma innebörd. En komplettering med en rubricering för ett grovt brott, betecknat som grovt gravfridsbrott, föreslås också. Straffet för grovt gravfridsbrott föreslås vara lägst sex månader och högst fyra år, medan straffskalan för brott av normalgraden inte är avsedd att ändras från den som idag gäller för brott mot griftefriden. Vid bedömningen av om en gärning är att anse som ett grovt gravfridsbrott ska det särskilt beaktas om gärningspersonen tillfogat ett lik svår skada, gärningen inneburit omfattande förstörelse eller annars varit av särskilt hänsynslös eller farlig art. I promemorian föreslås vidare att brott på försöksstadiet kriminaliseras för de båda brottsgraderna och att förberedelse och stämpling till grovt gravfridsbrott kriminaliseras.

Det framhålls av utredningen att tillämpningsområdet för brott mot griftefriden har varit oförändrat sedan brottsbalken infördes. Straffskalan ändrades senast för nästan 30 år sedan. Utredningen påpekar att det skett förändringar i samhället och i annan lagstiftning sedan straffskalan senast ändrades som kan påverka synen på allvaret i den aktuella brottsligheten. Förekomsten av grova angrepp mot gravfriden verkar enligt utredningen även ha ökat och i vissa fall tagit sig mer svårartade uttryck än tidigare, främst i form av mer graverande hantering av döda kroppar. Även synen på angrepp på enskildas integritet utpekas som mer sträng idag än tidigare. Flera lagstiftningsåtgärder har vidtagits sedan den senaste straffskärpningen för att höja straffnivån för allvarliga angrepp på någons liv, hälsa eller trygghet till person och för att stärka det straffrättsliga skyddet för den personliga integriteten. Det påpekas vidare att det lidande som åsamkas närstående till ett brottsoffer har tillmätts en allteftersom större betydelse och vikten av att den enskildes vilja respekteras även efter döden har lyfts sedan den senaste straffskärpningen.

Nuvarande straffmaximum framstår enligt utredningen som förhållandevis lågt, dels jämfört med andra brott mot allmän ordning som kan innehålla kränkande inslag, dels jämfört med

annan brottslighet som kan innebära integritetsintrång eller förstörelse av egendom. Utredningen ser även ett behov av en skärpt straffskala då den övre delen av straffskalan förefaller utnyttjas på ett annat sätt än vad som i allmänhet är fallet vid straffmätning för andra brott, då den övre fjärdedelen av straffskalan har använts i majoriteten av de fall där fängelse har dömts ut som påföljd. Det ifrågasätts därför i promemorian om den nuvarande straffskalan för brott mot griftefriden ger utrymme att döma ut en proportionerlig påföljd i de allvarligaste fallen. Det påpekas dock att straffskalan även måste vara tillräckligt vid för att utdömda straff ska kunna återspegla brottets svårhet vid alla typer av gärningar som riktar sig mot bestämmelsens skyddsintressen, varför straffskalan för brott av normalgraden bibehålls oförändrad.

I promemorian diskuteras även frågan om kriminalisering på försöks- och förberedelsestadiet samt för stämpling till de båda gravfridsbrotten. Det konstateras att även om gravfridsbrott har en relativt tidig fullbordanstidpunkt så finns det situationer där försökstidpunkten skulle kunna anses uppnådd innan brottet fullbordats, så som när någon tar sig in på en begravningsplats eller annars otillåtet bereder sig tillträde till ett område eller utrymme i syfte att begå gravfridsbrott. Vad gäller förberedelse och stämpling till brottet konstaterar utredningen att de tillfällen där detta skulle vara aktuellt exempelvis är när någon betalar en annan att undanskaffa en död kropp eller när flera personer tillsammans kommer överens om att vidta en sådan åtgärd. Utredningen anser att brott på försöksstadiet för gravfridsbrott av normalgraden är straffvärda, dels då brott med liknande straffskalor är kriminaliserade på försöksnivå, dels då det är svårt att bedöma om ett ännu inte fullbordat gravfridsbrott är att anse som ett grovt brott eller ett brott av normalgraden. Förberedelse och stämpling anses dock inte straffvärt för brott av normalgraden, utan enbart för grova gravfridsbrott.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2022.

Stadsledningskontorets synpunkter och förslag

Stadsledningskontoret har tagit del av Justitiedepartementets remiss och är positivt till förslaget. Stadsledningskontoret ser att förslaget, som kan innebära viss ytterligare lagföring för gravfridsbrott och en strängare syn på de gravfridsbrott som i dagsläget begås, kan komma att minska skadegörelsen på stadens kyrkogårdar, då även brott på försöks- och förberedelsestadiet föreslås kriminaliseras. Detta ligger i linje med stadens arbete för att uppnå kommunfullmäktiges mål om att *Stockholm är en trygg, säker och*

välskött stad att bo och vistas i. I den budget för år 2022 som framlagts av majoriteten i kommunfullmäktige har även föreslagits att kyrkogårdsnämnden ska tilldelas ytterligare medel för att vidta skyddsåtgärder på grund av skadegörelse.

Stadsledningskontoret kan inte se att de föreslagna förändringarna i brottsbalken kommer att medföra några större konsekvenser för stadens organisation eller ekonomi, då förslaget främst syftar till att skärpa straffen för de brott som redan idag begås mot gravfriden. Även om viss ökad lagföring kan komma att ske, då förslaget omfattar att även försök, förberedelse och stämpling till gravfridsbrotten ska kriminaliseras, ser stadsledningskontoret inte att detta kommer att leda till sådana ökade insatser från stadens sida att det medför en kännbar påverkan på stadens ekonomi.

Stadsledningskontoret instämmer i utredningens bedömning att det, bl.a. med hänsyn till den förändrade synen i samhället och ökningen av andelen grövre gravfridsbrott, är skäligt att en översyn av gravfridsbrotten sker och att en straffskärpning genomförs.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen anser remissen besvarad i enlighet med vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Magdalena Bosson
Stadsdirektör

Catharina Gyllencreutz
Stadsjurist

Till Kommunstyrelsen

Remiss - skärpt straff för gravfridsbrott

Bifogat finner ni remissvar på remiss med diarienummer KYF 2021/1957.

Bilagor

1. Tjänsteutlåtande skärpt gravfridsstraff

Med vänlig hälsning,

Christina Koistinen
Kyrkogårdsförvaltningen

Kyrkogårdsförvaltningen

Hallvägen 14
Box 9
121 25 Stockholm-Globen
Telefon 0850830165
Växel 08-50830100
Fax
kyrkogardsforvaltningen@stockholm.se
start.stockholm